

Luonnos jätetaksaksi 1.1.2025 alkaen

Savo-Pielisen jäteautakunta 02.10.2024 § 14
6566/14.06/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
Saija Pöntinen, puh. 044 718 5066
Hanna Kisonen, puh. 044 718 5667
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

ympäristöpäällikkö Saija Pöntinen

Jäteautakunta asettaa jätetaksaluonnoksen vuodelle 2025 yleisesti nähtäville. Jätetaksassa määritellään maksut kunnallisille jätehuoltopalveluille, jotka Jätekuikko järjestää kotitalouksille ja kunnille.

Jäteautakunta varaa kuntalaisille ja niille, joiden oloihin päätöksenteolla on huomattava vaikutus, mahdollisuuden esittää mielipiteensä taksaluonnoksesta. Lisäksi jäteautakunta varaa alueen toimialueen kunnille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille tilaisuuden lausunnon antamiseen asiasta.

Jätetaksaluonnos sekä kuulutus asian vireillä olosta ja vaikuttamismahdollisuuksista pidetään nähtävillä jäteautakunnan verkkosivuilla 7.10.-31.10.2024. Tieto kuulutuksesta lähetetään lisäksi sähköisesti kaikkiin jäteautakunnan toimialueen kuntiin, jotta kunnat voivat julkaista ne omilla verkkosivuillaan. Asiasta ilmoitetaan kuulutuksella, joka julkaistaan kuntien ilmoituslehdissä.

Nähtävillä olon ja kuulemisen jälkeen jätetaksaan tehdään tarvittaessa muutoksia ja se tuodaan jäteautakunnalle päätettäväksi. Jäteautakunnan on tarkoitus hyväksyä taksa loppuvuonna 2024, jotta taksamuutokset voivat tulla voimaan 1.1.2025.

Päätös

Merkitään, että Jätekuikon toimitusjohtaja Arto Ryhänen oli kuultavana tämän asian esittelyn aikana ja poistui kokouksesta asian esittelyn jälkeen. Merkitään että Kaija Viljakainen liittyi kokoukseen tämän asian esittelyn alussa.

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kunnan on perittävä jätelain (646/2011) 78 §:n mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille jätehuoltotehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätelain 79 §:n mukaan maksujen perusteista määrätään jätetaksassa.

Jätetaksa koskee kunnan jätehuollon järjestämistä vastuulle kuuluvia jätteitä. Kunta vastaa jätelain 32 §:n perusteella asumisessa sekä kunnallisessa hallinto- ja

palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta. Lisäksi kunta vastaa liikehuoneistoissa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollosta, kun jäte kerätään yhdessä em. jätteiden kanssa. Vielä siirtymäaikana vuoden 2025 loppuun saakka kuntavastuulle kuulu myös hyvinvointialueiden hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto.

Valtioneuvosto on hyväksynyt 19.9.2024 esityksen jätelain muuttamisesta. Lakiesityksessä kavennetaan edelleen kunnan jätehuoltovastuuta hallitusohjelman mukaisesti. Esityksen mukaan kunnan vastuu jätehuollosta rajataan siten, että asumista tarjoavien sosiaali- ja terveystalujen toimipaikkojen ja laitostasumisen jätehuolto siirtyy jätteen haltijan vastuulle. Tämä muutos on kuitenkin tulossa voimaan vasta 1.1.2026, joten muutoksella ei pitäisi olla vielä suurta vaikutusta jätemaksuihin. Jonkin verran kiinteistöjä voi siirtyä pois kunnan jätehuoltojärjestelmästä jo vuoden 2025 aikana, koska jätteen haltija voi siirtyä käyttämään kunnallisten palvelujen sijaan yksityisen jätehuoltoyrityksen palveluja kuuden kuukauden irtisanomisajalla.

Taksaperiaatteina kustannusvastaavuus ja ohjaavuus

Kunnallinen jätehuolto on rahoitettava jätelain 78 §:n perusteella kokonaan palveluista perittävillä maksuilla eli verovaroja ei voi palvelujen toteuttamiseen käyttää. Jätelaissa on säädetty myös aiheuttamisperiaatteesta (20 §), jonka mukaan jätteen tuottaja tai haltija vastaa jätehuollon kustannuksista. Nämä säännökset edellyttävät jätetaksan kustannusvastaavuutta. Jätemaksuilla katetaan kaikki kunnallisen jäteyhtiön, Jätekuon, järjestämät lakisääteiset jätehuoltopalvelut, kuten jätteiden keräys, kuljetus ja käsittely, viestintä ja palveluneuvonta sekä jätehuollon kehittäminen ja investoinnit. Myös lakisääteisten jätehuollon viranomaistehtävien hoitaminen eli jätelautakunnan kustannukset katetaan jätemaksuilla.

Jätelaissa on säädetty siitä, että jätetaksan on mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Tämä tarkoittaa kannustamista jätteen synnyn ehkäisyyn, tuotteiden uudelleenkäyttöön ja jätteiden kierrättämiseen. Jätelain mukaan jätemaksujen on lisäksi vastattava kunnan tarjoamaa jätehuollon palvelutasoa.

Jotta jätetaksassa toteutuu sekä kustannusvastaavuus että ohjaavuus, on jätemaksujen katettava kokonaisuutena jätehuollon kulut, mutta samalla taksassa kevennetään niiden toimintojen ja palvelujen maksuja, joiden katsotaan edistävän etusijajärjestyksestä. Yksittäinen jätemaksu ei näin ollen ole välttämättä kustannusvastaava, vaan kustannusvastaavuus muodostuu taksan mukaisten jätemaksujen kokonaisuudesta.

Taksan ohjaavuus toteutuu käytännössä siten, että kiinteistön haltijat voivat useimmiten pienentää jätemaksua vähentämällä kiinteistöllä syntyvän jätteen määrää ja lisäämällä jätteiden kierrätystä. Kustannusvastaavuuden periaatteen vuoksi huolehditaan kuitenkin samalla siitä, että kaikki asiakkaat osallistuvat jätehuollon yleisen palveluverkoston kustannuksiin ja maksuilla saadaan katettua riittävästi kunkin asiakkaan jätehuoltopalvelujen kuluja.

Taksan valmistelu ja päätöksenteko

Jätetaksan valmistelun lähtökohtana on jätelain asettamat raamit.

Taksavalmistelussa on otettu huomioon myös Suomen Kuntaliiton antamat ohjeet ja Itä-Suomen jätehuoltoviranhaltijoiden kesken laaditut yhteiset periaatteet alueen taksoille. Taksan perusrakenne on valtakunnallisesti ja alueellisesti linjattujen suositusten mukainen, mutta siinä on otettu huomioon toimialueen erityispiirteet ja jätehuollon kustannusrakenteet.

Laskelmat eri jätehuoltopalvelujen kustannuksista on tehty kunnallisessa jäteyhtiössä ottaen huomioon sen, että palvelut ovat jätelautakunnan asettaman jätehuollon palvelutason mukaisia. Laskelmat perustuvat sekä yhtiön itse toteuttamien että sen kilpailuttamien palvelujen kustannuksiin. Taksa on valmisteltu näiden laskelmien pohjalta jätelautakunnan viranhaltijoiden toimesta. Valmistelussa on tehty tiivistä yhteistyötä viranhaltijoiden ja jäteyhtiön yhteysenkilöiden kesken.

Taksa-asiakirjassa määritellään taksan soveltamisala ja -periaatteet, luettelaa käytössä olevat jätemaksut ja kerrotaan, mihin maksut perustuvat. Jätelautakunta määrittelee jätelain sallimissa puitteissa jätetaksapäätöstä tehdessään maksujen nimikkeet, kohteet ja suuruuden. Jätelautakunnan on kuitenkin huolehdittava siitä, että kaikki kunnallisten jätehuoltopalvelujen kustannukset saadaan katettua taksan mukaisilla maksuilla.

Jätelautakunnan alaisuudessa toimiva viranhaltija määrää jätemaksut kiinteistön haltijoille jätetaksan mukaisesti siten kuin jätelain 81 §:ssä säädetään. Jätemaksut suoritetaan jäteyhtiölle, joka toimii jätelautakunnan lukuun hoitaen laskutuksen ja maksukertymien seurannan.

Jätetaksan rakenne ja hinta-alueet

Kotitalouksien jätemaksu on kaksiosainen: maksu koostuu perusmaksusta ja järjestetyn jätehuollon maksusta. Muiden kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvien kiinteistöjen, kuten kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjen, jätemaksu muodostuu järjestetyn jätehuollon maksusta. Tähän jätetaksan perusrakenteeseen ei esitetä muutoksia.

Perusmaksu on asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen vuosimaksu, joka määräytyy kaikille asumiseen ja vapaa-ajan asumiseen käytettäville tai käytettävissä oleville kiinteistöille. Perusmaksun lisäksi kiinteistöille määräytyy maksut jäteastioiden tyhjennyksistä taikka aluekeräyspisteen tai korttelikeräyksen käytöstä. Näiden maksujen ohella asiakkaille voi tulla heidän käyttämiensä palvelujen mukaisesti lisäpalvelumaksuja ja lajitteluasemilla asiointiin yhteydessä pienkuormamaksuja.

Jätemaksut ovat suurelta osin yhtenäiset koko Savo-Pielisen jätelautakunnan toiminta-alueella. Koska kilpailutettujen jätteenkuljetusten kustannukset poikkeavat kuitenkin eri alueiden välillä, nämä erot on otettu huomioon jäteastiatyhjennysten hinnoissa. Jäteastiatyhjennyksille on käytössä entiseen tapaan kaksi eri hinta-alueetta:

1) Kuopio, Siilinjärvi ja Pieksämäki ja 2) muut kunnat. Hinnoittelurakenteen tarkoitus on pitää jätemaksut koko alueella kohtuullisina ja tasapuolisina, mutta toisaalta huomioidaan maksujen riittävä kustannusvastaavuus.

Yleistä taksamuutosten perusteista ja tasosta

Jättemaksujen tasoon on tulossa korotusta erityisesti jätteiden käsittelykustannusten nousun vuoksi. Pientä kasvua on myös kilpailutettujen jätteenkuljetusten kustannuksissa. Lisäksi jäteyhtiön kasvaneet asiakaspalvelun, rekisterityön ja tietojärjestelmien kustannukset sekä yleinen kustannustason nousu vaikuttavat maksuihin.

Maksujen korotukset kohdistuvat perusmaksuun, sekajäteastioiden tyhjennysmaksuihin ja aluekeräysmaksuihin. Pakkausjätteiden tyhjennysmaksuissa siirrytään yhtenäisestä hinnoittelusta kustannusperusteiseen jätelajikohtaiseen hinnoitteluun, minkä lisäksi otetaan huomioon tuottajayhteisöjen maksamat korvaukset kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisestä. Nämä muutokset osin laskevat ja osin nostavat pakkausjätteiden tyhjennyshintoja. Muutoksia on tulossa myös lisäpalvelumaksuihin ja lajitteluasemien vastaanottomaksuihin.

Kokonaisuudessaan tasokorotus kotitalouksien jätehuollon vuosikustannuksiin on kiinteistön jätehuollon järjestämistavasta ja palveluista riippuen noin 2–8 %. Jätehuollon kustannukset nousevat maksumuutosten myötä vakituisilla asunnoilla tyyppillisissä tilanteissa noin 0,30–1,50 euroa kuukaudessa, vapaa-ajan asunnoilla noin 0,20 euroa kuukaudessa.

Kaiken kaikkiaan Jätekkon toteuttamien jätehuoltopalvelujen arvioidut kustannukset vuodelle 2025 ovat 18 955 000 euroa, kun otetaan huomioon nykyiset kunnan ensisijaiselle ja toissijaiselle vastuulle kuuluvan jätehuollon kustannukset sekä sidosyksikköpalvelujen kustannukset (pl. jätekeskustoiminta sekä saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuoltokokonaisuus).

Perusmaksu

Perusmaksulla katettavat kustannukset

Jätelain 78 §:n mukaisella perusmaksutuotolla järjestetään sellaiset asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä varten tarjottavat jätehuoltopalvelut, joista ei ole käytännössä mahdollista tai perusteltua periä jätteen aiheuttamisperiaatteen mukaista, palvelun käytön määrään perustuvaa maksua. Tällaiset palvelut ovat tyyppisesti asiointihetkellä maksuttomia tai vahvasti tuettuja.

Perusmaksu koostuu perusosasta ja jätelautakuntaosasta. Perusosalla katetaan Jätekkon järjestämä neuvonta ja viestintä, kotitalouksien vaarallisten jätteiden keräys, lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito, poistotekstiilien keräys sekä Rinki-ekopisteverkostoa täydentävät ekopisteet. Lisäksi perusosalla katettavaksi on siirretty jätehuollon asiakasrekisterin sekä kompostointirekisterin ylläpitotyön kustannuksia. Perusmaksun jätelautakuntaosalla katetaan kuntien yhteisen jätehuoltoviranomaisen eli jätelautakunnan toiminta.

Perusmaksun tasoon vaikuttavat keskeiset muutokset

Jätekkon järjestämän palveluverkoston kustannuksissa ei ole tapahtumassa merkittäviä muutoksia. Lajitteluasemien rakenteisiin, ekopisteisiin ja poistotekstiilin keräykseen tehdään vuonna 2025 vain vähäisiä muutoksia, joten niiden

kustannusten odotetaan pysyvän ennallaan. Vaarallisen jätteen vastaanoton kustannukset ovat nousseet jonkin verran jätemäärissä tapahtuneiden muutosten myötä, mikä otetaan huomioon perusmaksutasossa.

Rekisterien ylläpito on palvelu, joka voidaan jätelain mukaisesti kattaa perusmaksulla. Rekisterityön kustannukset katettiin joitakin vuosia sitten perusmaksulla, mutta ne siirrettiin katettavaksi sekajättemaksuilla tilanteessa, jossa perusmaksuun kohdistui voimakkaita korotuspaineita. Tällä hetkellä suurimmat korotukset kohdistuvat sen sijaan sekajättemaksuihin. Jotta mikään maksu ei nouse kohtuuttoman paljon, on rekisterinpidon henkilöstökustannuksia siirretty katettavaksi perusmaksulla. Lähtökohtaisesti nämä kustannukset soveltuvatkin kustannettavaksi perusmaksulla, koska rekisterityö kohdistuu kaikkiin asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöihin riippumatta siitä, miten paljon kiinteistöllä tuotetaan jätettä.

Perusmaksun luokittelu ja taso

Perusmaksua maksavia vakituksia asuntoja on reilu 123 000 kpl ja vapaa-ajan asuntoja vajaa 35 000 kpl. Perusmaksussa on vakituksille asunnoille kaksi eri maksuluokkaa. Perusmaksun suuruuteen vaikuttaa se, onko biojätteelle erilliskeräys tai kompostointi kiinteistöllä eli perusmaksuun on sisällytetty lajitteluun kannustava elementti. Jos biojäte laitetaan sekajätteen joukkoon, on perusmaksu suurempi kuin niillä kiinteistöillä, joilla biojäte lajitellaan. Vapaa-ajan asuntojen perusmaksulle on yksi maksuluokka.

Perusmaksua maksavien asiakkaiden kokonaismäärässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Sen sijaan huomattava muutos aikaisempaan nähden on se, että suurimmissa taajamissa tuhansia vakituksia asuinkiinteistöjä on siirtynyt pienempään perusmaksuluokkaan, koska niillä on aloitettu jätehuoltomääräysten edellyttämä biojätteen erilliskeräys tai kompostointi. Tämä muutos vaikuttaa yleisesti perusmaksutasoon.

Vakituisten asuntojen perusmaksua esitetään nostettavaksi noin 2–3 euroa vuodessa. Niin kuin edellisenä vuonna, vakituksien asunnon alemmaa perusmaksuluokkaa esitetään korotettavaksi euromääräisesti vähemmän, mutta prosentuaalisesti hieman enemmän kuin korkeampaa perusmaksuluokkaa. Muutoksessa huomioidaan toisaalta ohjaavuus ja toisaalta se, että vakituksien asunnon korkeampi perusmaksuluokka ei nousisi kohtuuttoman suureksi osaksi jätemaksua. Vapaa-ajan asunnon perusmaksua esitetään nostettavaksi euron vuodessa. Muutokset tarkoittavat noin 6–8 %:n korotusta perusmaksuun.

Jäteastioiden tyhjennysmaksut

Jäteastioiden tyhjennysmaksuilla katettavat kustannukset

Jäteastioiden tyhjennysmaksut ovat maksuja kiinteistökohtaisten tai kiinteistöjen yhteisten kimppa-astioiden tyhjennyksistä. Tyhjennyshinnat on määritelty erikseen sekajätteelle ja kierrätettäville jätteille eli biojätteelle, kartonki-, muovi- ja lasipakkauksille sekä metallille.

Sekajätteen tyhjennysmaksu muodostuu kuljetus- ja käsittelyosasta. Kuljetusosalla katetaan sekajätteen keräyksen ja kuljetuksen, kuljetusten järjestämisen, jäteastiapalvelun sekä astiapesujen kustannukset. Käsittelyosalla katetaan sekajätteen käsittelykustannukset eli poltto energiahyötykäyttöön Riikinvoiman ekovoimalaitoksella.

Sekajätteen tyhjennysmaksun käsittelyosalla katetaan ohjauksen aikaansaamiseksi sekajätteen jätehuollon lisäksi myös erilliskerätyn biojätteen kierrätyksen kustannukset eli käsittely biokaasulaitoksella. Samoin sekajätteen käsittelyosaan on sisällytetty pääosa kunnallisen jäteyhtiön hallinnon, asiakaspalvelun, tietojärjestelmien ja toimitilojen kustannuksista, jätokeskuksen kiinteitä kustannuksia sekä jätehuollon kehittämisen kustannuksia. Kun yleiset kustannukset ja osin kierrätettävien jätteiden kustannuksia katetaan sekajätteen maksuilla, kierrätettävien jätteiden hinnat pidetään pääosin sekajätettä matalampina. Tällä tavalla taksalla kannustetaan jätelain mukaisesti etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Biojätteen tyhjennyshinnalla katetaan ainoastaan biojätteen keräyksen ja kuljetuksen kustannukset (ml. jäteastiapalvelu ja astiapesut). Sekajätteen maksuilla subventoidaan voimakkaasti biojäteastian tyhjennyksiä, joten biojäteastian tyhjennyshinta on jopa noin puolet pienempi kuin kuljetuksen ja käsittelyn todelliset yhteenlasketut suorat kustannukset olisivat.

Pakkausjätteiden kiinteistöittäinen erilliskeräys kotitalouksista hoidetaan jätelain mukaisesti yhteistoiminnassa kuntien ja pakkausten tuottajien kesken. Yhteistoiminta tarkoittaa käytännössä sitä, että kunnallinen jäteyhtiö huolehtii pakkausjätteiden keräyksestä ja kuljetuksesta kiinteistöiltä, kun taas pakkaustuottajat huolehtivat pakkausjätteiden käsittelystä. Pakkausjätteiden tyhjennysmaksuilla katetaan näin ollen ainoastaan keräyksen ja kuljetuksen suorat kustannukset (ml. jäteastiapalvelu ja astiapesut). Uutena taksassa otetaan huomioon pakkausjätteiden tuottajayhteisöjen maksamat korvaukset kuntien toteuttaman kiinteistöittäisen keräyksen toteuttamisesta, mitkä pienentävät osin kuljetuskustannuksia. Pakkausjätteiden käsittelystä ei tule kustannuksia, koska ne luovutetaan pakkausten tuottajille ilman maksua.

Sekajäteastioiden tyhjennysmaksut

Sekajäteastioiden tyhjennysmaksuja on tarvetta nostaa vuodelle 2025. Hinnankorotukseen vaikuttaa useat seikat, kuten kuljetuskustannusten nousu, muutokset käsittelykustannuksissa ja yleisten kustannusten kasvu (mm. asiakaspalvelun ja tietojärjestelmien nousseet kulut). Sekajätteen tyhjennysmäärien arvioidaan edelleen laskevan biojätteen lajittelun ja tyhjennysmäärien kasvaessa, millä on myös vaikutusta tyhjennysmaksuun, kun yleiset kustannukset jaetaan yhä pienenevälle sekajätteen tyhjennysmäärälle.

Sekajätteen tyhjennysmaksun kuljetusosaa esitetään korotettavaksi noin 4 %. Jättekun kilpailuttamien, pakkaavilla jäteautoilla tehtävien jätteenkuljetusurakoiden hinnat on sidottu kuljetusindeksiin, jota vertaillaan

urakoitsijasopimuksissa määriteltyjen vertailuajankohtien välillä. Aikaisemmin indeksikorotukset tehtiin kerran vuodessa, mutta uusissa kuljetusurakoissa tarkistukset tehdään kaksi kertaa vuodessa. Näin ollen indeksimuutokset eivät ole enää kokonaisuudessaan taksaa valmisteltaessa tiedossa, vaan ne on arvioitava jo tapahtuneen kehityksen pohjalta. Kuljetusosan korotusesitys perustuu tällaiseen jäteyhtiön tekemään arvioon.

Sekajätteen käsittelyosa nousee, koska Riikinvoiman ekovoimalaitoksella tapahtuvan energiahyötykäytön kustannukset ovat kasvaneet. Riikinvoimalla on ollut kuluneen vuoden aikana useita haasteita toiminnassa. Laiterikot ovat aiheuttaneet ylimääräisiä toiminnan seisahduksia, jolloin myös sähkön- ja lämmöntuotanto on ollut seisahduksissa. Korjauskustannukset ovat kasvattaneet Riikinvoiman menoja, ja laitoksen seisahdusten ajalta tulot ovat jääneet saamatta. Tilanne jatkuu voimalaitoksella haastavana, ja kasvaneet kustannukset on katettava sekajättemaksuilla.

Sekajätteen energiahyödyntämisen kustannusten nousun lisäksi sekajätteen käsittelyosan hintaan vaikuttaa korottavasti se, että sekajättemaksuilla katetaan biojätteen käsittelykustannukset. Biojätteen erilliskeräys on laajentunut ja laajenemassa vielä tänä syksynä, minkä vuoksi käsiteltävän biojätteen määrä on nousemassa. Samalla myös käsittelyn kokonaiskustannukset kasvavat.

Sekajäteastian tyhjennysmaksun korotus kohdistuu edellä mainituin perustein pieneltä osin kuljetusosaan ja isompana käsittelyosaan. Sekajäteastian tyhjennysmaksuja korotetaan jäteastian koosta riippuen noin 7–10 %. Syväkeräyssäiliöillä ja nostoperusteisesti tyhjennettävillä pintasäiliöillä korotus on 5–10 %. Hinnan korotus vaihtelee astiakoon mukaan, koska kuljetuskustannukset ovat yhtenäiset kaikilla jäteastioilla, mutta käsittelyhinnan osuus määräytyy astian koon ja sille lasketun keskimääräisen täyttöasteen mukaan. Koska hinnankorotus painottuu käsittelyosaan, on hinnankorotus suurin isoimmilla jäteastioilla.

Biojäteastioiden tyhjennysmaksut

Biojätteen kuljetusten kokonaiskustannusten arvioidaan hieman kasvavan tyhjennysmäärien lisääntyessä. Kuljetuskustannuksiin vaikuttaa lisäksi korottavasti kuljetusurakoissa huomioon otettavat indeksitarkistukset. Toisaalta kustannuksia laskee osalla alueesta alkava uusi biojätteen kuljetusurakka. Näin ollen on arvioitu, että kuljetuskustannukset saadaan kokonaisuudessaan katettua riittävästi nykyisen tasoilla maksuilla.

Biojätteen käsittelykustannusten arvioidaan nousevan kerättävän biojättemäärän kasvaessa, mutta tämä ei vaikuta biojäteastian tyhjennys hintaan, koska edellä esitetyn tavoin nämä kustannukset katetaan sekajättemaksuilla. Biojätteen tyhjennysmaksut esitetään siis pidettäväksi ennallaan.

Pakkausjätteiden tyhjennysmaksut

Pakkausten tuottajat ovat vastanneet 1.7.2023 alkaen yhteistoiminnassa kuntien kanssa pakkausjätteiden kiinteistöttäisestä erilliskeräyksestä kotitalouksilta. Tuottajat maksavat korvausta pakkausjätteiden keräys- ja kuljetustyöstä siten, että tuottajien kustannusvastuuksi muodostuu vähintään 80 % koko pakkausjätehuollon kokonaiskustannuksista. Kokonaiskustannuksiin lasketaan kiinteistöttäisen keräyksen ja kuljetuksen lisäksi tuottajien järjestämä aluekeräys, vastaanotto- ja käsittely sekä jätteiden käsittely mukaan lukien yrityspakkausten käsittely ja tuottajien hallintokulut. Maksettavaan korvaukseen vaikuttaa myös kerätyn jätteen laatu ja määrä. Korvausten määrä ei ole suoraan riippuvainen alueellisista pakkausjätteen erilliskeräyskuluista, vaan perustuu valtakunnalliseen keskimääräiseen laskentaan. Näiden kaikkien tekijöiden huomioon ottaminen laskennassa tarkoittaa käytännössä sitä, että tuottajien maksamat korvaukset kuntien järjestämästä kuljetuksesta eivät ole lähelläkään 80 % kuljetuskustannuksista, vaan huomattavasti vähemmän. Mahdollista on myös, ettei korvausta tule maksettavaksi lainkaan.

Tuottajat ovat maksaneet ensimmäiset korvaukset pakkausjätteiden kiinteistöttäisestä keräyksestä kunnalliselle jäteyhtiölle tänä syksynä. Korvausten vaikutus heijastuu tuottajien ja kuntien sopiman maksujärjestelmän perusteella takautuvasti jätetaksaan eli otetaan huomioon nyt ensimmäisen kerran. Korvaukset on ohjattava kiinteistökohtaisen pakkausjätehuollon järjestämiseen käytettäväksi pakkausmateriaalikohtaisesti. Aikaisemmin kaikille pakkausjätteille on ollut käytössä yksi yhtenäinen tyhjennys hinta, mutta nyt jokaiselle jätelajille on laskettu oma erillinen kuljetuskustannuksiin perustuva tyhjennys hinta. Tämän jälkeen tuottajayhteisöjen korvaus on viety taksaan kotitalouksien tyhjennysmaksua pienentävänä tekijänä, jos korvausta on tullut tai tulossa arvioiden mukaan tuottajayhteisöiltä niin paljon, että sillä on vaikutusta maksuun. Jos korvaussumma on alle 0,01 euroa per tyhjennys, sitä ei ole viety vielä taksaan. Tällainen korvaus huomioidaan vasta sitten, kun korvaussummaa on kertynyt niin paljon, että se on vähintään sentin per tyhjennys kaikille keräysvälineille. Näillä perusteilla korvaus vaikuttaa taksassa kartonkipakkausten ja metallin tyhjennys hintaan.

Uusien kuljetusurakoiden kustannusten huomioon ottaminen, pakkausjätelajikohtaiseen hinnoitteluun siirtyminen ja tuottajien maksamien korvausten vieminen taksaan muuttaa pakkausjätteiden tyhjennysmaksuja eri tavoin jätelajista riippuen. Kartonki- ja lasipakkausten sekä metallin tyhjennys hinnat laskevat kotitalouksilla. Muovipakkausten tyhjennysmaksu sen sijaan nousee. Syväkeräyssäiliöiden tyhjennysmaksut laskevat kauttaaltaan. Aikaisemmasta poiketen kotitalouksille ja muille asiakkaille on eri tyhjennys hinnat niillä pakkausjätelajeilla, joista saadaan korvausta tuottajilta, sillä tuottajien maksamat korvaukset kohdistetaan sopimusten mukaisesti vain kotitalouksien maksuihin.

Aluekeräysmaksut

Aluekeräysmaksu on asuinhuoneisto- ja vapaa-ajan asuntokohtainen käyttömaksu, joka oikeuttaa Jätekuoron ylläpitämien sekajätteen keräyspisteiden käyttöön. Aluekeräyspisteiden käyttäjiksi liittyvät ne yhden tai kahden asunnon talot ja vapaa-ajan kiinteistöt, joilla ei ole käytössä omaa jäteastiaa tai kimppa-astiaa. Aluekeräysmaksulla katetaan keräyspisteiden rakentaminen ja ylläpito (esim.

siivous- ja kunnossapitokustannukset) sekä jäteastiatyhjennykset eli jätteen käsittely- ja kuljetuskustannukset.

Aluekeräyspisteen käyttöön oikeuttava maksu on jokaisessa jätelautakunnan toimialueen kunnassa samansuuruinen. Aluekeräyspisteen käyttöön on kolme eri maksuluokkaa vakituisille asunnoille sekä omat maksuluokat ympärivuotisesti käytettäville vapaa-ajan asunnoille ja kesäaikana (1.5.-30.9.) käytettäville vapaa-ajan asunnoille.

Kun aluekeräyspisteellä kerätään vain sekajätettä, tulee vakituiselle asunnolle maksu sekajätteen keräyksen käytöstä. Jos aluekeräyspisteellä on myös biojätteen keräys, määräytyy kiinteistölle hieman suurempi maksu, jolla katetaan myös biojätteen keräystä. Toisaalta tällöin kiinteistön perusmaksu laskee. Jos kiinteistöllä on kuitenkin kompostointi biojätteelle, ei aluekeräyspisteen biojätteen keräyksestä ole tarvetta maksaa. Vakituksilla asunnoilla on myös mahdollisuus käyttää aluekeräyspistettä pelkästään biojätteen keräykseen. Kiinteistöllä voisi siis olla oma kiinteistökohtainen jäteastia sekajätteelle, mutta biojätteen voisi tuoda käyttömaksua vastaan lähialueella sijaitsevalle aluekeräyspisteelle.

Aluekeräysmaksua on tarvetta korottaa sekajätteen käsittelykustannusten kasvamisen vuoksi. Toisaalta aluekeräyspisteiden ylläpidon kustannusten arvioidaan hieman pienevän, koska vuodelle 2025 ei ole suunniteltu vuoden 2024 tapaan keräyspaikkojen parannuksia. Näin ollen maksutasoa esitetään korotettavaksi vain noin 2–3 %.

Korttelikeräysmaksut

Korttelikeräys on asuntoaluekohtainen, keskitetty jätteenkeräysjärjestelmä. Korttelikeräyksessä asuinalueelle järjestetään korttelikohtaiset tai usean korttelin yhteiset jätteenkeräyspisteet, joissa kerätään sekä sekajätettä että kierrätettäviä hyötyjätteitä. Kaikki asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöt käyttävät korttelikeräyksen alueilla Jätekuonon järjestämiä keräyspisteitä, eikä alueilla ole käytössä kiinteistökohtaisia jäteastioita. Tähän mennessä korttelikeräys on toteutettu Siilinjärven Taivallahden pientalovaltaiselle asuinalueelle ja sitä ollaan toteuttamassa myös Kuopion Savilahden kerrostalovaltaiselle alueelle.

Korttelikeräyksen maksuilla katetaan korttelikeräyksen rakentamisen ja ylläpidon sekä jätteiden keräyksen, kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset. Jotta sekajätteen käsittelyn kasvaneet kustannukset saadaan katettua, tehdään myös korttelikeräysmaksuihin maltillinen noin 2–3 %:n korotus.

Lisäpalvelujen maksut

Taksassa on määritelty erilliset maksut asiakkaiden tilaamille jätehuollon lisäpalveluille. Lisäpalvelumaksuja määräytyy asiakkaille myös tilanteissa, joissa jäteastian tyhjennyksestä aiheutuu kunnalliselle jäteyhtiölle normaalia poikkeavia kustannuksia esimerkiksi keräyspaikan olosuhteiden vuoksi.

Lisäpalvelujen hintoja esitetään tarkistettavaksi kustannusperusteisesti siten, että arvioitu kuljetusindeksikorotus eli noin 4 %:n tarkistus huomioidaan niissä hinnoissa, jotka liittyvät jätteiden keräykseen ja kuljetukseen. Myös muiden lisäpalvelujen

hintaa tarkistetaan kustannusvastaavasti. Jätelavapalvelun (Lavakukon) hintaa esitetään osin laskettavaksi, koska uuden kilpailituksen ansiosta palvelun tuottamisen kustannukset ovat pienentyneet jätteiden purkupaikan lähialueella (25 km säteellä jätekeskuksesta). Hinnan alennus kohdistuu puujäte- ja metallijätteen lavaan. Sen sijaan haravointijätteen sekä siivous- ja remonttijätelavan hinta pidetään suurin piirtein ennallaan, koska jätteiden käsittelykustannuksissa on tapahtunut nousua, vaikka lavan toimituskustannus on laskenut. Lavapalveluun liittyvä kuljetusmaksu tilanteissa, joissa lava viedään jätekeskuksen lähialuetta kauemmaksi, nousee kilpailutuksessa saadun uuden hinnan mukaisesti.

Lisäpalvelujen maksuihin kuuluu myös maksu paperilaskusta tai paperisista laskuilmoituksista. Maksulla katetaan kunnalliselle jäteyhtiölle paperilaskuista aiheutuvia lisäkustannuksia, sillä tulostettavien ja postitse lähetettävien laskujen kustannukset ovat huomattavasti sähköisten laskujen kuluja suuremmat. Samalla lisämaksu ohjaa asiakkaita veloitusettomien ja vähäjätteisten sähköisten laskutustapojen käyttöön. 1,50 euron lisämaksu otettiin käyttöön vuodelle 2023 ja se pidettiin samalla tasolla vuonna 2024. Nyt maksuksi esitetään 2,00 euroa, sillä tulostuksesta ja postituksesta jäteyhtiölle aiheutuvat kustannukset ovat nousseet useaan otteeseen maksun käyttöönoton jälkeen.

Lajitteluasemien pienkuormamaksut

Jätekuon ylläpitämiä lajitteluasemilla otetaan vastaan jätteitä, jotka eivät sovellu laatunsa tai määränsä puolesta kerättäväksi kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa. Pienkuormamaksuilla katetaan lajitteluasemilla vastaanotettujen jätteiden käsittelyn kustannukset. Lajitteluasemien rakenteet ja ylläpito katetaan sen sijaan jatkossakin pääosin perusmaksulla.

Kotitalouksilta vastaanotettavista pienkuormista suuri osa on maksuttomia. Maksutta otetaan vastaan entiseen tapaan vaaralliset jätteet, sähkö- ja elektroniikkaromu, metalli ja puujäte. Muusta jätteestä, kuten betoni- ja tiilijätteestä, energiahyödynnettävästä jätteestä tai loppusijoitettavasta jätteestä veloitetaan pienkuormamaksu. Maksullisia ovat esimerkiksi sekalaiset rakennus-, remontointi- ja purkujätteet, huonekalut ja muut vastaavat jätteet.

Lajitteluasemilla on käytössä eritasoiset pienkuormamaksut kotitalouksille ja muille asiakkaille. Kotitaloudet maksavat perusmaksussa lajitteluasemien rakenteiden ja ylläpidon kustannuksia, joten niille vastaanottomaksut ovat muita matalammat. Kotitaloudet myös voivat tuoda muita asiakkaita laajemmin jätteitä lajitteluasemille veloitusetta. Niille asiakkaille, jotka eivät maksa perusmaksua, vastaanottomaksuilla katetaan myös lajitteluaseman kiinteitä kustannuksia.

Vastaanotettujen pienkuormien määrä on jonkin verran pienentynyt, mikä on pienentänyt kokonaiskustannuksia. Yhtä kuormaa kohti kustannuksissa on sen sijaan jonkin verran kasvua, kun konetöiden ja jätteen käsittelyn kulut ovat kasvaneet. Tämän vuoksi pienkuormamaksuja esitetään korotettavaksi noin 4–5 %.

Vaikutusten arviointi

Taksamuutoksen ympäristövaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan neutraaleiksi. Taksan ei ennakoida aiheuttavan jätteen keräykseen, kuljetukseen tai vastaanottoon voimakkaasti vaikuttavia muutoksia. Joitakin vähäisiä ympäristövaikutuksia taksalla voi kuitenkin olla. Se, että biojätteen tyhjennysmaksut pysyvät ennallaan, kun sekajätteen tyhjennysmaksut nousevat, voi osaltaan kannustaa biojätteen lajitteluun, mikä on ympäristön kannalta positiivista. Kartonki- ja lasipakkausten sekä metallin tyhjennyshintojen alennukset voivat edistää paikoin niiden erilliskeräystä, kun taas kynnyksen muovipakkausten vapaaehtoiseen erilliskeräykseen voi hinnankorotuksen vuoksi nousta.

Jättemaksujen muutokset vaikuttavat asiakkaiden jätehuollon kokonaiskustannuksiin. Korotus kustannuksiin on asuinkiinteistöillä tyypillisesti noin 2–8 %. Tämä tarkoittaa noin 0,30–1,50 euron muutosta kuukautta kohti vakituisilla asunnoilla ja 0,20 euron muutosta vapaa-ajan asunnoilla. Kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi se, millaiset kiinteistön jätehuoltopalvelut ovat. Myös jätteiden lajittelulla on vaikutusta kiinteistön jättemaksun suuruuteen.

Kiinteistöliiton ja Omakotiliiton tekemissä selvityksissä on arvioitu sitä, miten suuren osan asumisen kustannuksista jätehuoltokulut muodostavat. Kiinteistöliiton indeksitalo mittaa noin 60 suurimman kaupungin kuntakohtaisesti päätettäviä kiinteistönpidon kustannuksia kerrostaloissa. Jätelautakunnan alueen kunnista Kuopio on mukana indeksitalovertailussa. Kuopiossa jätehuoltokustannusten osuus vertailussa mukana olevista asumiskustannuksista on edellisvuosien tapaan noin 5 %.

Omakotiliiton selvitys kattaa 100 kuntaa ja siinä vertaillaan ns. tyyppiomakotitalon kunta- tai aluekohtaisia maksuja. Selvityksessä huomioon otettavia maksuja ovat kiinteistövero, lämmitys sähkö, käyttösähkö, vesimaksut ja jättemaksu (sekajäte ja biojäte). Vuoden 2024 selvityksen mukaan jättemaksut muodostavat noin 6 % tyyppi-omakotitalon kuluista. Vaikka jättemaksujen muutoksilla on vaikutusta asumisen kustannuksiin, kokonaiskustannuksissa niiden merkitys on vähäinen.

Taksa ei koske yritysten jätehuoltoa, joten alueella toimivien yritysten osalta yritysvaikutukset ovat neutraalit. Kunnan toissijaiselle vastuulle kuuluvien yritysten jätehuoltopalvelujen maksut on määriteltävä erillisessä TSV-taksassa.

Liitteet

Luonnos jätetaksaksi 1.1.2025 alkaen

Kotitalouksien jättemaksujen vertailu v. 2024–2025

Hintaesimerkit kotitalouksien jätehuollon vuosikustannuksista v. 2017–2025

Jättemaksujen kehitys v. 2016–2025

Jätehuoltokustannukset indeksitalovertailussa

Jätehuoltopalvelujen tuottamisen kustannukset v. 2025